

Provinciale Staten van de provincie Flevoland

<i>Datum</i>	<i>Bijlage(n)</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
26 april 2022			2022/AH/069

Onderwerp
Uitkomsten verkenning Varend Ontgassen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Tijdens het interpellatiedebat over varend ontgassen op 10 november 2021 is geopperd om de Randstedelijke Rekenkamer naar dit dossier te laten kijken. Er was behoefte aan meer inzicht in de omvang van de problematiek, de risico's van varend ontgassen voor mens en milieu, en de wijze waarop de provincie een rol kan spelen bij het oplossen van het probleem. Wij zijn daarom een verkenning gestart om na te gaan of dit onderwerp aanleiding geeft tot een rekenkameronderzoek. Daarvoor hebben wij documenten bestudeerd en verschillende interviews (o.a. bij de vier Randstad-provincies) gehouden. Gedurende de uitvoering van deze verkenning kwamen de ontwikkelingen op dit dossier in Flevoland in een stroomversnelling. Op 24 maart 2022 ontving u van GS een mededeling over het pakket aan inspanningen en maatregelen om het ongecontroleerd dan wel varend ontgassen te stoppen. Tevens werd aangekondigd dat u op 11 mei 2022 zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van de onderzoeken naar 1) de frequentie van de ontgassing en 2) naar de verspreiding van de emissies van ontgassende schepen in water en lucht. Ook zal op 11 mei 2022 een demonstratie met een dampverwerkingsinstallatie in Flevokust Haven plaatsvinden als eerste stap naar een mogelijke openbare ontgassingsfaciliteit in Flevoland.¹

Dit heeft ons doen besluiten om de resultaten van onze verkenning – eerder dan gepland – ook op 11 mei 2022 voor u beschikbaar te hebben. Wij hebben hiervoor onze werkwijze aangepast. Zo verwijzen we in deze brief uitsluitend naar openbare bronnen en niet naar de gesprekken die we voor deze verkenning hebben gevoerd. De verschillende aspecten van varend ontgassen worden zoveel mogelijk, maar niet uitputtend behandeld. Verder is in goed overleg met de ambtelijke organisatie van uw provincie een korte feitelijk wederhoorprocedure toegepast en heeft er geen bestuurlijk wederhoor plaatsgevonden omdat er geen conclusies en aanbevelingen zijn geformuleerd. De doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid hebben wij niet onderzocht, omdat deze verkenning niet verder reikt dan inzicht bieden in het thema varend ontgassen.

¹ Provincie Flevoland (2022), Mededeling PS: Het terugdringen en uitbannen van varend ontgassen, 24 maart 2022

In het vervolg van deze brief geven we u het resultaat van onze verkenning. In vijf punten geven we u inzicht in de aspecten van varend ontgassen waarop de provincie invloed uit kan oefenen, hoe de Flevolandse situatie is en hoe zich dat verhoudt tot de andere Randstad-provincies.

1. Provinciaal verbod op varend ontgassen

Het verbod op varend ontgassen is opgenomen in de wijziging van het CDNI-verdrag.² Pas als alle zes deelnemende landen het verdrag hebben geratificeerd gaat dit verbod in tranches in Nederland in, maar dat is nu nog niet het geval.³ Tot die tijd is varend ontgassen toegestaan op (rijks)wateren onder voorwaarden, welke zijn vastgelegd in het ADN.⁴ Acht provincies – waaronder de vier Randstedelijke – hebben vooruitlopend op de ratificering van het CDNI een verbod op varend ontgassen opgenomen in hun provinciale regelgeving voor zes benzeenhoudende en veelvervoerde producten.⁵ Dit is interprovinciaal opgepakt uit solidariteit, om zo te voorkomen dat een provincie veel te maken zou krijgen met varend ontgassen omdat het in een buurprovincie verboden zou zijn.⁶ Daarnaast was het doel om gezamenlijk politieke druk uit te oefenen ter bewerkstelling van het (inter)nationale verbod.⁷ De handhaving van dit verbod is complex (zie punt 4). Bovendien ontbreekt het vooralsnog aan goede alternatieven voor varend ontgassen, waardoor het voor schippers lastig is om zich aan het verbod te houden (zie punt 5). Een extra complexiteit is dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zich op het standpunt stelt dat het provinciale verbod alleen rechtskracht heeft op provinciale en niet op rijkswateren. Hierdoor heeft het provinciale verbod de facto maar een zeer beperkte werking.

2. Kaart met toegestane ontgassingsroutes, opgesteld door de Inspectie Leefomgeving en Transport

Het vigerende ADN (zie punt 1) borgt dat het vervoer van gevaarlijke stoffen veilig kan plaatsvinden en bepaalt o.a. dat ontgassen dicht bij bruggen, sluizen en in dichtbevolkt gebied verboden is. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft invulling gegeven aan het begrip 'dichtbevolkt' en op basis van CBS-informatie in kaart gebracht wat dichtbevolkte gebieden zijn (hierbij is alleen uitgegaan van een bepaalde bevolkingsdichtheid maar is geen rekening gehouden met vakantieparken en recreatiegebieden grenzend aan de vaarwegen, industrieterreinen, Natura 2000 gebied en direct aanwonenden in minder dichtbevolkt gebied). Op basis van deze informatie heeft de ILT een digitale kaart opgesteld waarop staat aangegeven waar ontgassen is toegestaan.⁸ Hierbij is geen rekening gehouden met de provinciale verbodsbepalingen, die vooral gericht zijn op milieu en gezondheid. Op de kaart zijn vaarroutes groen ingetekend waar volgens de ILT varend ontgassen *wel* is toegestaan (vanuit veiligheidsoverwegingen, zie

² Deze wijziging is erop gericht dat er in het toepassingsgebied van het Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart (CDNI) een verbod wordt ingesteld. Dit verbod heeft tot doel dat milieugevaarlijke gasvormige ladingrestanten (dampen) voortaan niet meer naar de atmosfeer uitgestoten kunnen worden. De dampen blijven in de ladingtanks van tankschepen achter na de verwijdering van bepaalde vluchtige organische stoffen (VOS). Voordat een volgende lading aan boord wordt genomen, moeten deze restanten verwijderd worden als zij niet via een gasretourleiding aan een tank aan wal afgegeven kunnen worden. Bron: www.cdni-iwt.org

³ De deelnemende landen zijn Nederland, Duitsland, Luxemburg, België, Frankrijk en Zwitserland. De laatste drie landen hebben de ratificatieprocedure nog niet afgerond. Bron: www.cdni-iwt.org

⁴ Het ADN is de Europese overeenkomst voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren. Bron: www.rivm.nl

⁵ Provincie Flevoland heeft deze verbodsbepaling opgenomen in artikel 11.4 van de Omgevingsverordening Flevoland. De provinciale verbodsbepalingen verbieden de uitstoot van benzine, benzeen en benzeenhoudende stoffen.

⁶ Provincie Flevoland (2022), *Reactie ambtelijke organisatie op concept brief, 22 april 2022*

⁷ Provincie Utrecht (2018), *Memorandum Rapportage stand van zaken ontgassingsverbod, 22 januari 2018*

⁸ Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2019), *Kamerbrief naar aanleiding van toezeggingen in het AO van 5 juni 2019; De vormgeving van de handhaving varend ontgassen in het najaar van 2019 en bepaling in welke gebieden een ontgassingsverbod geldt, 21 augustus 2019*

Figuur 1), maar waar het op grond van provinciale verordeningen (vanuit milieu- en gezondheidsoverwegingen) *niet* is toegestaan (zie Figuur 2). Op het Markermeer en IJsselmeer in **Flevoland** lijkt het daardoor alsof schepen varende mogen ontgassen, terwijl dat volgens provinciale regelgeving niet is toegestaan.

Figuur 1 Uitsnede Randstedelijke provincies van kaart
Welke ontgassings-routes zijn nu toegestaan?
(ministerieienm.maps.arcgis.com)

Figuur 2 Vaarwegen waar varende ontgassen
verboden is volgens art. 11 Omgevingsverordening

En in provincie **Zuid-Holland** zijn dichtbevolkte gebieden toch als dunbevolkt aangemerkt en daardoor ten onrechte groen gekleurd, aldus de Zuid-Hollandse portefeuillehouder.⁹ Beide situaties zijn voorgelegd aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat. De minister heeft hierover aangegeven dat de provinciale verboden niet gelden op wateren die in het beheer zijn van het Rijk, dat het ADN en de interpretatie van de ILT van 'dichtbevolkt' leidend zijn en dat het een minister niet past om een onafhankelijk toezichthouder als de ILT opdracht te geven om bijvoorbeeld de kaart aan te passen.¹⁰

3. Inzicht in het aantal varende ontgassing en de gevolgen ervan voor de omgeving

In oktober 2021 zijn statenvragen gesteld naar het aantal varende ontgassing in **Flevoland** en wat de risico's ervan voor mens en natuur zijn. GS antwoordden dat de veronderstelling dat er jaarlijks 100 tot 400 keer zou worden ontgast op het Marker- en IJsselmeer, niet aannemelijk zou zijn. Daarnaast werd aangegeven dat de exacte risico's niet inzichtelijk zijn.¹¹

⁹ Provincie Zuid-Holland (2021), Brief aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat 'Verbod op varende ontgassen', 23 december 2021

¹⁰ Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2021), Beantwoording Kamervragen over varende ontgassen in Flevoland, 23 november 2021 & Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2022), Reactie op brief provincie Zuid-Holland inzake verbod op varende ontgassen, 2 februari 2022

¹¹ Provincie Flevoland (2021), Beantwoording Statenvragen over ontgassen, ingediend op 26 oktober, beantwoording door GS vastgesteld op 9 november 2021

- ➔ Op 11 mei 2022 worden u tijdens een technische sessie de uitkomsten van twee onderzoeken gepresenteerd. U krijgt dan antwoorden op de vragen hoeveel schepen gebruik maken van de vaarroutes, hoeveel ontgassing op grond daarvan te verwachten zijn en wat de toxische gevolgen van ontgassende schepen op het water en in de lucht zijn. Daarnaast is aan het RIVM gevraagd om vast te stellen wat de milieu- en gezondheidseffecten zijn van de uitstoot bij ontgassing.¹² De rapportage hierover wordt later dit jaar verwacht.

Er zijn (vooralsnog) geen aantallen illegale varende ontgassing bekend per provincie. Wel bestaat er enig inzicht via de opvolging van meldingen. In **Noord-Holland** bijvoorbeeld, bevindt zich langs het Noordzee- en Amsterdam-Rijnkanaal een netwerk aan eNoses¹³ die o.a. melding maken als vermoed wordt dat een schip aan het ontgassen is. Uit het jaarverslag eNose-netwerk Noordzeekanaalgebied en Amsterdam-Rijnkanaal van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) blijkt dat dit in 2020 in totaal 380 meldingen opleverde. Om te beoordelen of het om een illegale dan wel legale ontgassing gaat, is verder onderzoek door politie of de ILT noodzakelijk. In de tweede helft van 2020 heeft de omgevingsdienst daartoe 51 meldingen doorgezet naar de ILT en zijn uiteindelijk 16 schippers bestuurlijk aangeschreven.¹⁴

4. Toezicht en handhaving provinciaal verbod

De provincie is verantwoordelijk voor het naleven van het provinciale verbod op varend ontgassen. De provincie kan deze taak beleggen bij de omgevingsdienst. Provincie **Flevoland** had dit eind 2021 (nog) niet gedaan in verband met de onduidelijkheid rond de handhaving. Deze onduidelijkheid betreft de bevoegdheid van de provincie bij het handhaven van het provinciale verbod in Rijkswateren (zoals het Marker- en IJsselmeer). In overleg met de minister en in samenwerking met de Taskforce Varend ontgassen¹⁵ wordt door verschillende provincies gezocht naar een sluitende handhaving van varend ontgassen.¹⁶

- ➔ GS geven in de mededeling van 24 maart jl. aan dat de handhaving en het toezicht op ongecontroleerd ontgassen zal worden versterkt, bijvoorbeeld door in mei een workshop te geven voor toezichthouders van de ILT, Rijkswaterstaat, Binnenvaart Toezicht Regio's (BTR), de Landelijke Eenheid Politie, toezichthouders milieu, de omgevingsdiensten en de betrokken officier van justitie. Ook wordt samenwerking gezocht met andere provincies. In maart 2022 is de Taskforce voor het eerst sinds lange tijd weer bijeen gekomen, aldus GS.¹⁷ De gedeputeerde voor Milieu van Flevoland heeft namens de provincies zitting genomen in de Taskforce.¹⁸

¹² Provincie Flevoland (2022), Mededeling PS: Het terugdringen en uitbannen van varend ontgassen, 24 maart 2022

¹³ Een eNose is een elektronisch meetinstrument, uitgerust met vier sensoren dat veranderingen in de luchtsamenstelling signaleert. Ze worden ook wel elektrische neuzen genoemd. Bron: Omgevingsdienst NZKG (2020), eNoses in strijd tegen varend ontgassen.

¹⁴ Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (2021), Jaarverslag eNose-netwerk Noordzeekanaalgebied en Amsterdam-Rijnkanaal 2020

¹⁵ De minister van I&W en de milieugedeputeerden van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Brabant, Zeeland, Flevoland, Overijssel en Gelderland hebben in 2018 het initiatief genomen tot de oprichting van de Taskforce Varend Ontgassen. Ook de brancheorganisaties in de petrochemie, de binnenvaart en de havens participeren in dit initiatief. De Taskforce ging van start met drie opdrachten: a) kom van een provinciale naar een landelijke aanpak, b) breng de ontgassingscapaciteit op orde en c) regel toezicht en handhaving. Bronnen: Geerlings & Kuipers (2018) Varend ontgassen door de binnenvaart, in hoeverre is er voldoende ontgassingscapaciteit in Nederland beschikbaar? & www.gevaarlijkelading.nl

¹⁶ Provincie Flevoland (2021), Beantwoording Statenvragen over ontgassen, ingediend op 26 oktober, beantwoording door GS vastgesteld op 9 november 2021 & Provincie Utrecht (2022), Stand van zaken varend ontgassen, 7 maart 2022

¹⁷ Provincie Flevoland (2022), Mededeling PS: Het terugdringen en uitbannen van varend ontgassen, 24 maart 2022

¹⁸ Provincie Flevoland (2022), Reactie ambtelijke organisatie op concept brief, 22 april 2022

De provincies **Noord-Holland**, **Zuid-Holland** en **Utrecht** hebben het toezicht op en de handhaving van het ontgassingsverbod o.a. neergelegd bij omgevingsdiensten en de Landelijke Eenheid Politie.

- **Noord-Holland**, **Utrecht** en **Zuid-Holland** werken met een Handhavingsprotocol Varend ontgassen. Met dit protocol zijn de verschillende processen gestroomlijnd en is inzichtelijk gemaakt wie welke taak en bevoegdheid in het handavingsproces heeft.¹⁹ De meldkamer van de DCMR Milieudienst Rijnmond speelt een centrale rol bij het toezicht op het provinciale verbod op varend ontgassen in Zuid-Holland (en voor de vijf eNoses langs de Lek in Utrecht), de OD NZKG vervult deze rol in Noord-Holland.²⁰ Deze meldkamers krijgen signalen binnen van de eNoses die langs vaarwegen staan en via meldingen van burgers. Als er aanwijzingen zijn dat een schip varend aan het ontgassen is wordt (indien mogelijk – niet altijd zijn de gegevens van het betreffende schip direct te achterhalen) contact opgenomen met de schipper en aangegeven dat het varend ontgassen verboden is.²¹
- **Utrecht** heeft het toezicht op de naleving van het ontgassingsverbod belegd bij de Landelijke Eenheid Politie, de voormalige waterpolitie. Dit omdat de Landelijke Eenheid Politie volgens de provincie in staat is om het verbod op varend ontgassen tijdens hun reguliere werkzaamheden mee te nemen.²²
- Meldingen worden doorgezet naar de handhavingspartners in de keten (denk aan Rijkswaterstaat en ILT).²³

Punt van aandacht is dat provincies geen inzicht hebben in de ladinggegevens. Deze gegevens zijn wel vereist voor het eventueel opleggen van een sanctie. Er moet immers worden vastgesteld of de stoffen die worden ontgast al dan niet onder het provinciale verbod vallen. Daarom zoekt provincie **Zuid-Holland** de samenwerking met Rijkswaterstaat en wordt nagegaan of het juridisch mogelijk is ladinggegevens standaard aan de provincie te kunnen overleggen.²⁴

- ➔ Uw college geeft in de mededeling van 24 maart jl. aan Rijkswaterstaat te hebben gevraagd om te onderzoeken hoeveel schepen, met welke ladingen en bestemmingen gebruikmaken van de vaarroute Eemshaven - Amsterdam en hoeveel ontgassing op grond daarvan te verwachten zijn. De antwoorden worden op 11 mei a.s. aan u gepresenteerd.²⁵

In haar reactie op de concept versie van deze brief, heeft uw ambtelijke organisatie hieraan toegevoegd dat hoewel er nu nog geen uniforme aanpak voor handhaving en toezicht varend ontgassen is, de Binnenvaart Toezicht Regio's (waarin de ILT, RWS, Landelijke Eenheid, havens en justitie samenwerken) varend ontgassen als speerpunt hebben opgenomen in hun jaarplan 2022. De aanpak richt zich erop dat de IL&T en RWS de feitelijke handhaving en toezicht verzorgen en de landelijke eenheid, BOA's natuurtoezicht en andere lokale toezichthouders de ogen en oren zijn van dit systeem. De samenwerking wordt vorm gegeven in provinciale handhaving en toezicht protocollen totdat een landelijk verbod ingaat. Voor lokale toezichthouders is het van belang dat met een eenduidig proces verbaal van bevindingen wordt gewerkt

¹⁹ Provincie Zuid-Holland (2019), Brief GS aan College van B&W Rotterdam, 'Verbod op varend ontgassen door de binnenvaart', PZH-2019-692537170 & Provincie Utrecht (2018), Memorandum rapportage stand van zaken ontgassingsverbod, 22 januari 2018 & Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (2019), Jaarverslag eNose-netwerk Noordzeekanaalgebied en Amsterdam-Rijnkanaal 2018 en www.portofamsterdam.com

²⁰ Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (2021), Jaarverslag eNose-netwerk Noordzeekanaalgebied en Amsterdam-Rijnkanaal 2020 en Provincie Utrecht (2022), Brief GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', 7 maart 2022.

²¹ Provincie Utrecht (2022), Brief GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', 7 maart 2022

²² Provincie Utrecht (2022), Brief GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', 7 maart 2022

²³ Provincie Utrecht (2022), Brief GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', 7 maart 2022

²⁴ Provincie Zuid-Holland (2020), Brief GS aan PS 'Stand van zaken dossier varend ontgassen', 3 september 2020

²⁵ Provincie Flevoland (2022), Mededeling PS: Het terugdringen en uitbannen van varend ontgassen, 24 maart 2022

dat gedeeld kan worden met de IL&T en RWS voor het opstarten van het vervolgbaar stellen van overtredingen.

5. Proeven met ontgassingsfaciliteiten

Tot nu toe kunnen schepen in Nederland alleen in Rotterdam en Moerdijk terecht bij ontgassingsinstallaties voor gecontroleerd ontgassen.²⁶ Er is behoefte aan meer ontgassingsfaciliteiten en de vraag zal nog groter worden als het CDNI-verbod volledig in werking is getreden. Sinds een paar jaar vinden succesvolle proeven met (mobiele) ontgassingsinstallaties plaats, o.a. in de provincies **Noord-Holland** en **Zuid-Holland**.²⁷

- ➔ GS hebben onlangs besloten om een globale verkenning uit te voeren naar de haalbaarheid van ontgassingsfaciliteiten in **Flevoland**. Momenteel zijn op het traject tussen Eemshaven en Amsterdam geen openbare ontgassingsfaciliteiten beschikbaar, waardoor het voor schepen niet goed mogelijk is om te voldoen aan de al bestaande of nog in te voeren verboden.²⁸

Marktpartijen, waaronder EVRA²⁹, hebben aangegeven dat onvoldoende duidelijk is hoe het toestemmingsproces voor mobiele ontgassingsinstallaties dient te verlopen.³⁰ In **Noord-Holland** heeft de OD NZKG – in nauw overleg met GS – een beleidsregel uitgewerkt die op basis van de Wet milieubeheer aan de omgevingsdienst de mogelijkheid geeft om ontheffingen te verlenen voor het gebruik van mobiele ontgassingsinstallaties aan openbare kades en buiten inrichtingen. Omdat het een ontheffing betreft buiten een inrichting hoeft er geen m.e.r.-procedure gestart te worden. Verwacht wordt dat dit gaat helpen om de markt voor het gecontroleerd stilliggend ontgassen met mobiele ontgassingsinstallaties op gang te brengen.³¹

Tegelijkertijd melden GS van **Zuid-Holland** aan de minister van I&W dat zolang het verbod niet geldt en het ontgassen aan een installatie geld kost, er - behalve een morele - geen prikkel is om te ontgassen via een installatie. De minister heeft daarop gereageerd die morele prikkel met elkaar te willen versterken, door bijvoorbeeld met verladers in gesprek te gaan over hoe zij in aanloop naar het verbod alvast gebruik kunnen maken van de reeds geteste installaties.³²

Provincie **Utrecht** stelt dat het aan marktpartijen is om te bepalen waar de vraag naar ontgassingscapaciteit precies gefaciliteerd moet worden en ziet kansen in de havengebieden van Rotterdam, Amsterdam en Vlissingen.³³

²⁶ www.binnenvaartkrant.nl

²⁷ Provincie Noord-Holland (2018), Beantwoording Statenvragen, ingediend 21 november 2018, beantwoord 18 december 2018 & Provincie Zuid-Holland (2020), Brief van GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', PZH-2020-732280571 & www.scheepvaartkrant.nl

²⁸ Provincie Flevoland (2022), Mededeling PS: Het terugdringen en uitbannen van varend ontgassen, 24 maart 2022

²⁹ European Vapour Recovery Association (EVRA) is een organisatie die zich bezighoudt met het onderwerp (opvangen en reduceren van) schadelijke dampen.

³⁰ Provincie Noord-Holland (2021), Brief GS aan PS 'Beleidsregel stilliggend ontgassen' & www.omroepflevoland.nl

³¹ Provincie Noord-Holland (2021), Brief GS aan PS 'Beleidsregel stilliggend ontgassen'

³² Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2022), Reactie op uw brief inzake verbod op varend ontgassen, 2 februari 2022

³³ Provincie Utrecht (2022), Brief GS aan PS 'Stand van zaken varend ontgassen', 7 maart 2022

Tot slot

De Rekenkamer ziet dat GS Flevoland de afgelopen maanden stappen hebben gezet op het dossier varend ontgassen. Tegelijkertijd constateren we dat op nationaal en provinciaal niveau veel instanties betrokken zijn bij toezicht en handhaving, en dat de regelgeving, bevoegdheden en verantwoordelijkheden omtrent varend ontgassen vooralsnog onduidelijkheden opleveren. Zo is de nationale regelgeving omtrent varend ontgassen (het ADN) gericht op de veiligheidsaspecten van vervoer van gevaarlijke stoffen, terwijl de provinciale regelgeving voor varend ontgassen zich met name richt op milieu- en gezondheidsaspecten. Dit compliceert ook het toezicht op en de handhaving van de verschillende verbodsbepalingen voor varend ontgassen. Verder is er (meer) inzicht nodig in varend ontgassen, o.a. wat betreft meldingen en ladinggegevens van schepen. Bovendien lijkt daarvoor intensievere samenwerking met Rijkswaterstaat door alle betrokken provincies nodig. Momenteel zijn er in Nederland te weinig faciliteiten voor gecontroleerd ontgassen. In navolging van enkele andere provincies gaat nu ook Flevoland de haalbaarheid van ontgassingsfaciliteiten in de provincie onderzoeken. Het verdient hierbij aandacht om op technisch en juridisch vlak met andere experimenterende provincies kennis te delen (denk aan de beleidsregel in Noord-Holland).

Vooralsnog ziet de Rekenkamer op dit moment geen aanleiding tot verder onderzoek naar varend ontgassen. We hopen dat deze brief voor u een waardevolle aanvulling zal zijn op de informatie die u 11 mei 2022 ontvangt en we blijven het onderwerp met belangstelling volgen.

Met vriendelijke groet,

dr.ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA

bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer